

Nr 126.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående upplåtelse av kronan tillhörande jordägarandelar i gruvor; given Stockholms slott den 15 februari 1929.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över handelsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Under Hans Maj:ts
Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Vilhelm Lundvik.

Utdrag av protokollet över handelsärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 15 februari 1929.

Närvarande:

Statsministern LINDMAN, ministern för utrikes ärendena TRYGGER, statsråden LÜBECK, WOHLIN, BESKOW, LUNDVIK, BORELL, VON STEYERN, MALMBERG, LINDSKOG, BISSMARK, JOHANSSON.

Efter gemensam beredning med chefen för justitiedepartementet anför chefen för handelsdepartementet, statsrådet Lundvik:

Under en följd av år har riksdagen, i regel för ett år i sänder, medgivit, att Kungl. Maj:t skulle äga åt svenska medborgare, i den ordning Kungl. Maj:t bestämde, under en tid för varje gång av högst tjugu år mot årlig avgift och under villkor i övrigt, som det skulle tillkomma Kungl. Maj:t att fastställa, upplåta begagnandet av kronan tillhörande jordägarandelar i gruvor, med rätt därjämte för den, som erhållit upp-

låtelse, att vid upplåtelsetidens utgång äga företräde till förnyad upplåtelse, därest sådan ifrågakomme. Dylikt medgivande har av 1928 års riksdag enligt skrivelse nr 58 lämnats för tiden intill den 1 januari 1930.

Då jag nu går att för Kungl. Maj:t anmäla frågan om förlängning av ovannämnda bemyndigande, tillåter jag mig att till en början hänvisa till den i Kungl. Maj:ts proposition nr 208 till 1926 års riksdag intagna redogörelsen för de åtgärder, som under de senaste åren vidtagits eller ifrågasatts för att — i avvidan på ny gruvlagstiftning och därmed sammanhängande definitiva anordningar för förvaltningen av kronans gruvegendom — provisoriskt åvägabrunga största möjliga enhetlighet på ifrågavarande förvaltningsområde. Jag anser mig i avseende härå endast böra erinra om att förvaltningen av kronans jordägarandelar i gruvor, som före den 1 juli 1923 var splittrad å ett flertal myndigheter, numera, med vissa av praktiska skäl betingade undantag, helt ankommer på kommerskollegium.

Under år 1923 avgåvo de sakkunniga för utarbetande av förslag till ny gruvlagstiftning betänkande med förslag i ämnet, vilket förslag remitterades till vissa ämbetsmyndigheter. Då förslaget, innan vederbörliga yttranden inkommit, icke kunnat bliva föremål för någon prövning från statsmakternas sida, har det visat sig nödvändigt att undan för undan framskjuta den definitiva regleringen även av frågan om den statliga gruvegendomens förvaltning. Vid sådant förhållande hava de av Kungl. Maj:t på föredragning av vederbörande chefer för handelsdepartementet avlåtna propositioner till de fem senaste årens riksdagar om förlängning under ett år i sänder av det Kungl. Maj:t meddelade bemyndigandet att utarrendera kronans jordägarandelar av riksdagen bifallits.

Till statsrådsprotokollet över justitiedepartementsärenden för denna dag har departementschefen — i samband med förslag om avlåtande av proposition till riksdagen angående fortsatt tillämpning till den 1 januari 1933 av lagen den 28 april 1926 (nr 88) om inskränkning i rätten till inmutning inom vissa län — beträffande gruvlagstiftningens nuvarande läge anført följande.

Sedan socialiseringsnämnden i augusti 1927 avgivit utlåtande över det av särskilda sakkunniga år 1923 avlämnade betänkandet med förslag till ny gruvlagstiftning ävensom över de i anledning av betänkandet av vissa myndigheter och sammanslutningar avgivna yttranden, hade kommerskollegium efter samtliga bergmästares hörande den 24 februari 1928 avgivit yttrande i fråga om socialiseringsnämndens utlåtande. Därjämte hade ingenjörsvetenskapsakademien, järnkontoret, svenska teknologföreningen och Sveriges industriförbund, vilka därtill beretts tillfälle, avgivit yttranden över samma utlåtande. Med hänsyn till detta lagstiftningsärendes vidlyftiga beskaffenhet och de skiftande uppfattningar angående den blivande lag-

stiftningens innehåll, som kommit till uttryck i angivna utlåtanden, syntes det icke för närvarande möjligt att närmare angiva den tid, då frågan kunde komma att föreläggas riksdagen. Under sådana omständigheter torde den provisoriska lagstiftningen böra erhålla fortsatt giltighet för ytterligare någon tid. Denna tid syntes nu lämpligen kunna fastställas till tre år.

Med hänsyn till det läge, vari frågan angående ny gruvlagstiftning för närvarande befinner sig, lära icke heller i år definitiva anordningar för förvaltningen av kronans jordägarandelar i gruvor kunna träffas. Den år 1923 på ifrågavarande förvaltningsområde genomförda provisoriska ordningen torde vid sådant förhållande böra tillsvidare bibehållas. För dylikt ändamål lärer framställning böra göras hos riksdagen om ytterligare förlängning under viss tid av det Kungl. Maj:t meddelade bemyndigandet att utarrendera ifrågavarande jordägarandelar. Förlängningen synes mig lämpligen böra avse tiden till den 1 januari 1933 eller samma dag, intill vilken, enligt vad Kungl. Maj:t på föredragning av chefen för justitiedepartementet föreslagit, fortsatt tillämpning skulle givas 1926 års lag. *Departements-
chefen.*

På grund av vad jag sålunda anført, hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte i proposition föreslå riksdagen

att för tiden intill den 1 januari 1933 medgiva, att Kungl. Maj:t må äga åt svenska medborgare, i den ordning Kungl. Maj:t bestämmer, mot årlig avgift och under de villkor i övrigt, Kungl. Maj:t fastställer, under en tid för varje gång av högst tjugu år upplåta begagnandet av kronan tillhörande jordägarandelar i gruvor, med rätt därjämte för den, som erhållit upplåtelse, att vid upplåtelsetidens utgång äga företräde till förnyad upplåtelse, därest sådan ifrågakommer.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan behagar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten lämna bifall och förordnar, att proposition i ämnet av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Nils Sehlberg.